

sammen landskendte Politikere, og vi bliver aldrig landskendte Politikere, men vi er valgt hver i sin Kreds, fordi vi har indtaget det politiske Standpunkt, vi staar paa, og det er ikke alene vor Ret, det er ogsaa vor Pligt at fremsætte vore Anskuelser her i Tinget. Jeg vil saa indtrængende, som jeg kan, henstille, at der ikke i Folketingets Forretningsorden bliver indført nogen som helst Indskrænkning i den nævnte Hensende.

Jeg vil derefter fremsætte et Par korte politiske Bemærkninger, der for saa vidt knytter sig til det, jeg her har sagt. Vi har sikkert alle sammen lagt Mærke til, at de langstrakte Finanslovforhandlinger, som har fundet Sted, for den overvejende Parts Vedkommende drejer sig om Fortiden. Naar man læser Rigsdagstidenden, vil man ogsaa faa en Følelse af, at det, der drejer sig om Fortiden, indtager et meget stort Antal af de mange Spalter, Forhandlingen fylder, medens derimod det, der drejer sig om den Tid, vi nu staar i, og den nærmest kommende Tid, kun indtager en meget beskedent Plads. Havde sidstnævnte været i Forgrunden, er jeg vis paa, at vi for adskillige Dage siden havde været færdige med Forhandlingen, og endda vilde enhver kunne have faaet sagt, hvad han vilde. Nu kan jeg ganske vist nok indse, at Fortiden, Krigstiden, spiller en saa stor Rolle, at den maa komme til at influere paa Debatten her, ligesom den ogsaa gør det ude paa politiske Møder. Men der maa dog komme den Dag, da det hører op. Og jeg er naiv nok til at tro, at det ikke vilde være til nogen Skade for nogen, om man i alt Fald indskrænkede denne Debat om Fortiden en Del.

Som jeg nævnte, har Krigstiden noget vist eventyrligt over sig. Det er jo sagt saa tidt, og jeg skal derfor ikke opholde mig videre derved, at den Guldstrøm, der flød ind over vore Grænser, prægede vore politiske og sociale Forhold i en Grad, som vi vel aldrig nogen Sinde havde tænkt os det muligt. Der sidder endnu i denne Sal et ret stort Antal Medlemmer, der kom ind ved Valget i 1895. Ogsaa den Gang var vore finansielle Forhold meget spændte, det lød ogsaa den Gang til os, at nu maatte vi se os om efter at finde Besparelser paa Budgettet. Hvis nogen af os under Valgkampagnen i 1895 havde sagt, at hvis vi lever længe nok og man genvælger os længe nok, vil vi en Dag komme til at stemme for et Budget, der balancerer med 600 Mill. Kr., og hvor Renter og Afdrag udgør adskillige Millioner mere, end hele vort Statsbudget den Gang lød paa, tror jeg, at

ingen af dem, der havde sagt noget saadant, var kommet herind. Det vilde ganske sikkert have været umuligt for nogen at blive valgt paa det Grundlag; thi man vilde have sagt, at det var Taabelighed og Galsskab, det kan vort Land ikke bære. Men dog er det sket alligevel. Og i alt væsentlig er det sket i Krigsperioden. Ganske vist blev vore Budgetter fra 1895 til 1913—14 mere end fordoblet, men de naaede dog ikke saa højt op, at det kunde berettige nogen til at tro, at vi skulde komme dertil, hvor vi nu er kommet. Det er ikke et Eventyr, vi nu staar overfor, men Virkeligheden. Den tidligere Finansminister er maaske Digter, men ikke Eventyrdigter, og han har i denne Sal sagt et Ord, som jeg tror, det ikke er af Vejen at se tilbage paa, naar vi under de mange og lange Debatter baade herinde og ude omkring paa Møderne taler om Skyld og Skade og kaster Bold med det fra den ene Side til den anden. Noget saadant kan vel ikke undgaas, men jeg tror dog, det er til Dels overflødigt, selv om Meningen med en saadan Boldkastning vel nok er, at Vælgerne skal se, hvem der stod sig, og hvem der ikke stod sig, men det skal jeg senere komme tilbage til. Selv om nogle maaske vil anse det for kynisk, er det dog en Sandhed, som man ikke kan komme udenom, naar den tidligere Finansminister sagde: Vi har alle sammen været med til at spise af Retterne, nu skal vi alle sammen være med til at betale. Da Guldstrømmen flød saa rigeligt ind over Landet, lød der ganske vist nu og da Røster om Sparsommelighed, men jeg tror dog egentlig ikke, at noget Parti særlig kan tage sig det til Indtægt. Der er noget rigtigt i, hvad Dr. Brandes sagde: Vi har alle sammen været med til at spise af Retterne, det gjorde vi i Eventyrtiden, og nu maa vi ogsaa alle sammen være med til at betale Regningen.

Det, der bevirkede, at vi under denne Eventyrpolitik i Krigstiden kom saa langt ud, var det, at da vendte hele den sociale Politik i dette Land sig paa en saa forunderlig Maade — det var for nogle maaske som et Eventyr —, at det maatte blive en alvorlig Situation, naar den eventyrlige Guldstrøm en Gang hørte op. Den tidligere Indenrigsminister, det ærede Medlem Hr. Rode, sagde en Gang noget, som vi ikke vilde godkende, og som jeg heller ikke vil godkende var rigtigt, men som vi ad Omveje dog kom ind paa, idet han sagde med Hensyn til Sociallovgivningen, at man skulde ikke spørge om, hvor Pengene skulde komme fra, det kom kun an paa at have det fornødne Mod til at gaa ind paa denne Sociallovgivning.